

Remissvar - Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, (SOU 2024:50)

Ert diarienummer: Fi2024/01521

Region Sörmland har erbjudits möjlighet att yttra sig över SOU 2024:50 Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn.

Regionen instämmer i uppfattningen att kommuner och regioner ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att leverera välfärdstjänster, över hela landet, trots skillnader i skattekraft samt olika demografiska faktorer mellan kommunerna och regionerna. Ett väl fungerande utjämningsystem är en förutsättning för det.

Utjämningskommitténs arbete är omfattande och kommittén föreslår uppdateringar och förändringar i systemet för att förbättra träffsäkerhet och rättvisa i inkomst- och kostnadsutjämningsystemet. Regionen är positiv till den omfattande utvärdering som skett och finner att det, till följd av systemets komplexitet, är svårt att hävda att någon faktor i förslaget ska adderas, tas bort eller ändras med effekt att öka träffsäkerheten och rättvisan i systemet. Regionen är vidare positiv till att uppdateringar i systemet föreslås.

Region Sörmland noterar dock att föreslagna justeringar och dess effekter inte får fullt ekonomiskt genomslag. Till exempel dämpas de ekonomiska effekterna av föreslagna förändringar inom inkomstutjämningsystemet kraftigt, genom att de totalt ökade utgifterna för staten ska finansieras gemensamt av regionerna. Detta föreslås ske med en regleringspost som fastställs med ett enhetligt belopp per invånare, det vill säga en annan fördelningsgrund än de olika förutsättningar som inkomstutjämningsystemet skall utjämna för. En begränsning av de ekonomiska effekternas genomslag finns även inom kostnadsutjämningsystemet, där effekternas omfattning begränsas till 750 kronor per invånare. Regioner som utifrån förslagen får negativa ekonomiska effekter som överstiger 750 kronor per invånare erhåller ett fast införandebidrag som motsvarar den överskjutande differensen. Det fasta införandebidraget finansieras av övriga regioner med en fast införandeavgift.

Avseende frågan om riktade statsbidrag har Region Sörmland grunduppfattningen att regionsektorn som helhet tjänar på stabila

planerings- och finansieringsförutsättningar. En större andel av statsbidragssumman borde därför vara generella statsbidrag eller sektorsbidrag. Regionen står därför bakom huvudprincipen att statsbidrag ska vara generella.

Region Sörmland står i huvudsak bakom Utjämningskommitténs förslag avseende kriterier för riktade statsbidrag. Det skulle vara en förbättring om de riktade statsbidrag hade ett bredare användningsområde än idag, då behoven kan variera mellan regionerna. Det är positivt om de riktade statsbidragen är tidsbestämda och har en tydlig plan för avveckling eller infasning i det generella statsbidraget redan när de införs. Vidare bör statsbidragen utformas så att den administration de skapar i användarledet kan minimeras. Det kan till exempel åstadkommas genom att kommuner och regioner får en samordnande motpart/myndighet som administrerar och betalar ut bidraget, att riktade statsbidrag inte ska behöva rekvireras i de fall andelen bidrag per region är specificerat i beslutet samt att delredovisningar inte ska begäras. Regionen anser i enlighet med Utjämningskommittén att riktade statsbidrag ska vara av en tillräcklig storlek för att kunna finansiera insatser av betydelse.

Region Sörmland står bakom Utjämningskommittén slutsats om att ett kontinuerligt arbete för att bedriva den kommunala verksamheten effektivt kan motverka höga och ökande skattesatser. Effektiviseringsarbete med ständiga förbättringar är något som måste pågå kontinuerligt och inte vara beroende av eventuella stimulansmedel. Mot bakgrund av det är regionen positiv till förslaget att Rådet för främjande av kommunala analyser får ökade resurser för att bidra med möjligheter till jämförelser och analyser av effektivitet. Regionen tillstyrker däremot inte förslaget att tillsätta en delegation med uppgift att pröva frågor om stöd till enskilda kommuner och regioner i syfte att främja ett effektivt resursutnyttjande.

REGION SÖRMLAND

Christoffer Öqvist
Regionstyrelsens ordförande

Magnus Johansson
Regiondirektör